

ТУРИЗМ І ПЛАСТИК: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІ ПРАКТИКИ

Журко С.А, Лялюк С.Д., Новожилова Т.Б.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Береговий туризм асоціюється з такими цінностями, як пляжі, сонце, вода, морське біорізноманіття, кухня та культурно-історична спадщина, що сприяє створенню відповідної інфраструктури: готелів, курортів, ресторанів, портів, гаваней, місць для риболовлі та дайвінгу. Попри економічну значущість, береговий туризм пов'язаний з підвищеним навантаженням на прибережні екосистеми через утворення пластикових відходів – як у результаті свідомого скидання, так і випадкового засмічення. Різноманітність туристичної діяльності та використовуваних матеріалів обумовлює множинність шляхів потрапляння пластику в навколишнє середовище.

За оцінками, туристична індустрія в окремих регіонах генерує значний обсяг пластикових відходів. Наприклад, у східній частині Карибського басейну туризм відповідає за 10% щоденних відходів, причому пластик становить до 30 % обсягу місцевих сміттєзвалищ. У деяких районах Індії туристи виробляють у 3–4 рази більше сміття, ніж місцеві жителі. З огляду на те, що 80 % глобального туризму зосереджено в прибережних зонах, негативний вплив сектора на морське середовище особливо відчутний.

Морський туризм також має екологічні ризики. Круїзні судна, що перевозять тисячі пасажирів, залишають тверді відходи в портах з обмеженими можливостями утилізації. Поширення екотуризму стимулює доступ до віддалених регіонів, де рівень забруднення пластиком досі мало вивчений.

Глобальна ініціатива зі зменшення пластикового забруднення в туризмі (Global Tourism Plastics Initiative, GTPI), запущена у січні 2020 року, з того часу залучила понад 90 компаній та організацій, включаючи такі великі туристичні бренди, як Accor, Club Med та Iberostar Group. Вона є ключовим елементом Програми сталого туризму «Одна планета» (Sustainable Tourism Programme of the One Planet Network) і передбачає усунення одноразового пластику, перехід на багаторазові та перероблювані альтернативи, а також прозорість у ланцюгу постачання. Учасники звітують про прогрес та впроваджують практичні зміни у сфері виробництва, розповсюдження та управління відходами. Серед досягнень – відмова від пластикових пляшок і впровадження систем повторного використання в готельному бізнесі.

Таким чином, ефективне управління пластиковими відходами в туризмі потребує системного підходу, міжнародної координації та активної участі туристичної галузі у впровадженні екологічно відповідальних рішень.

Література:

Tourism vs. Plastic Pollution: Exploring solutions for the tourism industry [Електронний ресурс]. – TrainingAid, 2023. – Режим доступу: <https://www.trainingaid.org/panel/tourism-vs-plastic-pollution>